

ÉSZAKALBERTAI TAJ

A TALAJ TÉLI ÉLETE

A természet háztartásában minden évszaknak megvan a maga rendeltetése. A tavasz, a nyár, az őszi és a tél egymásba kapcsolódnak és együttes munkájuk váltja ki azt a nagy energiát, amely a természetben megnyilvánul.

A bűvös tavaszi napsugár életre kelti a nyugvó természetet, felrázza a tél álmából a növény- és állatvilágot egyaránt, meghozza a hóvirágot, amely a természet megmozdulásának első bájos hírnöke. Utána csakhamar megjelenik az ibolya, amely már illatot hoz. Diszkóntost ötenek a cserjék, bokrok és fák, kizöldel a mező. Az egész természet egy láthatatlan erő, a Mindenható csodás alkotását hirdeti.

Ezt a káprázatos megmozdulást nemcsak a növényvilágban ismerjük fel, de az alkotó tavaszi napsugár az állatvilágot is új életre serkenti. A tanyák udvara hangosabb lesz. A baromfiak ének kothadása, a tavaszi nap sugar első termékével, a tojással jutalmazza meg a szorgalmas gazdaasszonyokat. A csipogó apró csirke, liba, kacsa, az élető napsugárba; bezárt helyéről mind a szabad mezőre siet. Az alvó méhkasokban megindul az élet és minden tagjának jel-szava: Csak ki a természetbe! Majd megjelenik az első lepke,

melynek színjátékában gyönyörködhetünk, megjelenik az első götya és fecske, a természet legszébb énekese: a fülemüle, melynek édes dallama betölti ligetünket, erdónket, a hegyet és völgyet egyaránt.

De a tavaszi napsugár az ember tevékenységére, hangulatára, gondolatvilágára is érvényesíti hatását.

Az életben minden mulandó, a tavasz is elmúlik, hogy helyet adjon a nyárnak.

A nyár átveszi a tavasz munkáját, hogy azt nagyobb eréllyel folytassa. A fejlődésnek indult növények napról-napra több meleget kívánnak. A nyár tüzelő napsugara biztosítja azt a hőenergiát, amely szükséges ahhoz, hogy a mag megérése be következék.

Ez évszakban indul meg a gazda küzdelme a hatalmas természettel. A nyári nagy hőségben az esők elmaradnak a jelenség folyamán a talaj kiszáradása. A talaj fokozatos száradása nem marad hatás nélkül, vele párhuzamosan halad a növények lakadása. Gyakran a termés reményét keltő tavaszi ráccafól a száraz nyár, amely igen könnyen áthuzza a gazda számítását.

Mivel nagyobb a meleg, a forróság, annál jobban szomjaznak a növények, annál többet páro-

logtatnak és több vizet kívánnak. Ha esőt kapnak, a nagy melegben is vigan folytatják fejlődésüket, mert a növények soha sem a nagy melegtől mennek tönkre, hanem a vízhiánytól száradnak ki.

A szárazság ellen kétféleképpen tudunk védekezni, közvetlenül és közvetett módon.

A közvetlen védekezés az öntözésben áll, amelyet jóformán csak a kertészek gyakorolnak.

Ezt az igen nagyjelentőségű munkánkat nem a szárazság beálltával kezdjük meg, hanem jóval előbb, az őszi és tavaszi talajelőkészítő munkálatokkal.

A JÓ GAZDA MÜVELÉSEL VÉDEKEZIK A SZÁRZSÁG ELLEN

Azt, hogy milyen nagy sikerrel tudunk az aszály ellen védekezni, legjobban igazolja az a tapasztalati tény, hogy ugyanazon vidéken, ugyanazon talaj és időjárás mellett a szomszédos gazdák vetésében igen eltérő módon nyilvánul meg a szárazság hatása. Az egyik gazdánál az első hóhullám megállítja a növények fejlődését, a másik gazda ugyanakkor még közep-termeszel zárja a mérleget. Honnan ered ez az óriási eltérés? Onnan, hogy míg az első gazda nem védekezett előre a szárazság ellen, addig a másik gazda alapos átgondolással aratás után azonnal hozzáfogott a ta-

laj nedvességének megőrzéséhez és annak gyűjtéséhez.

A védekezés abban áll, hogy már nyáron az aratás után a földet nyomban felszántja. Ezzel az első védekező munkájával: a tarlóterréssel eléri azt, hogy felporhanyított réteg, mint védő takaró, egyrészt megakadályozza a talaj további kiszáradását, másrészt a bekövetkező eső könnyen az altalajba szívódjon. A tarlóterés tehát az első lépés, amellyel jelentékeny vizet gyűjtünk a következő év termésének biztosítására.

A nyár az az évszak, amely le vizsgálattja a gazdát. Az év többi szakában elkövetett hibák akkor jutnak kifejezésre s viszont a tudás, a láncolatot szorgalom nyáron látja jutalmát. A nyár az az évszak, amely kihat egész közgazdasági életünkre. Ha jó az aratás, örömtől hangos a vidék, élénk az ipar és kereskedelem, ha rossz, szomorú a gazda, de ellanyhul az ipar és kereskedelem is.

A nyár elvégezve nagy feladatát, a munka folytatását az őszi évszaknak adja át.

Az őszi beálltával a napok rövidülnek, a forróság, szárazság elveszti mérgét, hűvösebb és csapadékokban gazdagabb időszak köszönt be. Az élő világ lett mintha a természet a lélekarangját húzta volna meg az első fagygal.

Beköszönt az őszi hideg szél, a nap elveszti melegítő erejét, a hőmérő állandóan lefelé süllyed a vályuk vize befagy, a dér elpusztítja azt a kis zöldet is, amit az őszi visszahagyott s beköszönt a tél.

A LÁTSZATRA ALVÓ TERMÉSZET TÉLI MUNKAJA

Téli a nagy természet nyugovóra tér. A természet fejlődése megáll, az állatvilág boldogabb része tél álmát alussza, a lovak és szarvasmarhák viszont sokat szenvednek a hidegtől s ha istállózza is őket éjjelre a gondos gazda, mégsem fejlődnek úgy mint nyáron. A föld, a szántás csontkeményre fagy, pihen az egész természet.

A pihenés látszata csalóka kép, mert a valóság az, hogy a természet nem ismer pihenést, örökös munkában van. Csak munkájának megnyilvánulásai eltérők. Egyik esetben a természet tevékenysége látható erős vonásokban mutatkozik, másik esetben rejtve végzi alkotó és romboló munkáját. A tél az a rejtélyes évszak, amely csendesen végzi feladatát, amelynek a jövő termésre kiható termelő munkáját csak mély buvárokódó megfigyelésekkel tudjuk követni és méltányolni.

A tél a gazdának egyik leghálásabb, legszorgalmasabb munkája, mert a termőföld utolérhetetlen előkészítője a termelésre. A fagy és olvadás az a két folyamat, amely egymást szüntelen felváltja, óriási munkát végz a talaj szerkezetében. Az őszi esőtől átázott szántóföld az első fagyra lényegesen megváltozik. A nedves föld megfagy, a jéggé fagyott víz óriási nyomást gyakorol a talaj ré-

Keletkanadában

a legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzügyi átalakítás.

Pénzügyi feladatokat teljes felhatalmazással vállalok.

HAZAK, FARMOK STB., ADÁS-VETELET INTÉZTÉSSE VELEM

Bármilyen ügyes-bajos dolgában forduljon hozzám:

LOUIS SZABO

BOX 244 9 Crowland Str. Welland, Ont.

A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS” magyar megbízottja.

szecskéire, mert a megfagyott víz térfogatát egy tizedrésszel növeli és ez oly nyomást gyakorol, amelynek hatására a sziklák is megrepednek. Innét van, hogy az őszi szántás nagy hantjai a fagy hatására szétmállanak. A hantos őszi szántás tavaszra kismul, úgy elaprózódik mint a hamu. A talaj a fagy hatására oly porhanyó lesz, mint ha vakondok járták volna át. Ez a tél termékenyítő munkája, mert ebben a gondosan elkészített talajban a vetőmag jó ágyra talál, benne gyökereit könnyen szétterjeszti és erősen fejlődik.

A fagnak ez az elaprózó ereje egyben megkönnyíti a talajban végbemenő mállási folyamatok munkáját. Nemcsak a talaj szerkezetét tökéletesíti, de egyben annak termőképességét

is fokozza. A télek est az óriási munkáját különösen a nehéz munkálatu agyagos talajon tudjuk értékelni. A fagy hatására a kötött talajok porhanyulásának az a magyarázata, hogy a fagy az agyagos talaj ragadós, gyantászerű anyagából elvonja a vizet és ennek hatására a koloidos anyag megalvad és kiválik az oldatból. A megalvadott gyantaanyag többé nem köti össze cementszerűen a talaj szemcséket s ilyenképen a talaj apró morzsákra hull szét. Ezt a folyamatot még sietteti az a körülmény is, hogy fagyáskor a talajban levő oldatokból jég lesz amely sztfészteti a talajt, amely így fokozatosan morzsás szerkezetűvé válik, mely a levegőt és vizet magán áttereszti s ilyenképen a kötött talajt termelésre alkalmassá teszi.

FOLYTATJUK!

FALUSI ESTÉK TÉLEN

Áldott téli falusi esték!
Az utat nagy, havas fák lesték
És bent a nők a tűt keresték.

Folyt öltés-varrás serényen
Én böngésztem az ábcémben,
Néha titkon a kályhát néztem.

Labogott, dudolt fűrgé lánggal:
Apánk ottette fahusággal
És megett a fal mozgó árnyal.

Vig nóta csendült a konyhában,
A cseléd szítal künn javában —
Szólt Anyánk, holnap dagasztás van.

Hugom játék-bábut vigasztalt,
Aztán terítették az asztalt,
Pedig a munka még marasztalt.

Az utat havas nagy fák lesték...
Visszasírlak falusi esték!

KELEMEN ANDOR

Levél a Szerkesztőhöz

Féjdalommal vettük tudomásul, hogy a megszállott területek új uralma igen sok esetben nem kézbe kerül a pontok előfizetőinknek s a naptárt is „veszedelmes” propaganda-füzetnek nyilvánítva egyszerűen elégetik. Még jobbk eset az, ha visszaküldik „Nep-risupno” és hasonló széphangzau felirással. Annál nagyobb örömmel vettük az elszakított Munkácson megjelent naptársunk, az „Ósialakó” legújabb számát, mely vezető helyen közli a következő levelet:

A Kanadai Magyar Ujság szerkesztőségének, Winnipeg, Man. Kanadában.
Tisztelt újságírók! Szeretettel, örömmel köszönjük a Kanadai Magyar Ujság nagy utat tett, az „Ósialakó”-nak küldött Nagy Képes Naptárát. Tisztelt újságírók, szeretettel fogadjuk, mert magyar küldte magyarnak, — tisztelt újságírók, szeretettel köszönjük, mert külsőjeben, minden sorában, minden szavában magyar, mert igaz magyar hitről s reményről tesz tanúbizonyságot. — Köszönjük a kanadai magyar nép igaz és bátor szövegét, minden idegenben élő magyar közösből barátját. — Szemünkkel simogatjuk a Naptár címlapjának képét, az idejét meghatótt szívvel, fátályos szemmel forgatjuk oldalait, — a kanadai magyaroknál némán rebegni együtt ajkunk a minden magyarok imáját. — Ödvözlünk a messzi tengerentúlon, a nagy idegenben azokat, kik maradnak mindig, mindenütt magyarok. — Az „Ósialakó” szerkesztőségé,
R. VOZARY Aladár,
szerkesztő.

NEM HAGGYÁK MAGUKAT AZ OLASZOK

Az olasz sajtó a lejárt olasz-jugoszláv szerződésről írva, azt mondja, hogy annak meg nem újítása a helyzetet a két állam között nem változtatja meg. Mussolini lapja, a „Popolo d'Italia” utal arra, hogy Olaszország teljesítette a vállalt kötelezettségeket, Jugoszlávia ellenben nyílt ellenség lett Olaszországnak és nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy borsot törjön Olaszország orra alá.

A délszláv közvéleményt a francia sajtó hangolta az olaszok ellen. A francia-jugoszláv szövetségi szerződést nem politikai kedvtelésből költözték meg s a francia fegyvereket sem szállították hiába Jugoszláviának.

A francia lapok kommentárjaival kapcsolatban az olasz sajtó azt hangsúlyozta, hogy megleckézetlenül magát Olaszország semmiesetre sem hagyja.

A franciák sokkal jobban jönnék, ha a Rajnára gondolnának és a saját ügyekkel foglalkoznának. Olaszország már rég kiűrtette az Adria partjait, amikor a „békeszerződés” franciák tíz évvel a békekötés után még mindig nem vetettek véget a rajnai déli megszállásnak.

MIKOR VOLT A LEHIDECEBB TÉL?

Most, amikor Európa legmelegebb rézszeiről is kemény telet jelentenek, nem lesz érdekfeszítő feljegyezni a dátumot, amely irásos bizonyítéka egy igazán szokatlan téli időjárásnak. 1740-ben pusztított borzalmas fagy Európaszerte s ez a szibériai hideg megszakítás nélkül tartott január 5-től március 10.-ig. Arról nincs feljegyzés, hogy hány fok volt a dermedt hideg, de hiteles adatok szerint az olasz országot genoval öböl befagyott. Hamburgban egy postakocsi valamennyi utasa megfagyott, Dünkirchenben egy kisebb hajót vontattak a partra, amelynek kiszolgáló legénysége egytől-egyik nyomorékká lett, mert megfagyott kezüket s lábukat amputálni kellett, de ezenkívül ezekre tehető azoknak a száma, akik az 1740-iki nagy télenek áldozatává estek.

CIM VALTOZÁSKOR ELOZO CIMET IS KOZLJE A KIADOHIVATALLAL

ján, amely néma tanuja volt a szörnyű merényletnek.

A drámát eszükbe juttatja megint Ilonának könnyelmű fecsegése. A férfi még mindig nagyon rossz hangulatban van. Először kezd a veszekedést.

— Tudom, hogy maga előbb utóbb elárul. De azt még sem fogja tudni rámbizonyítani soha, hogy én szándékosan börtöntartó fől a csónakot.

— Hát nem maga vágta fejbe Watsont a lapáttal?

— De mikor? Mikor a kétségbeesett öreg fulladozva a maga karjába kapaszkodott s féltő volt hogy magát is lerántja az örvény alá. Maga főtámasztott s én csak akkor kaptam föl a lapátot, amely mellett uszott az árban, hogy erőszakos támadójától megmentssem. Különben most maga is ott pihenne a tó ténékén. S nem: gyilkolna örökös fenyegetődzésével.

— Mért szid? Följelentetem már magát?

— Majd megteszi.

— Ugyan. Hát nem tudja, hogy mennyire szeretem. Legyen esze Iván!

— A nők megölik azokat, akiket szeretnek.

Az erdő felől halk sírással du-dol a szél.

— Maga volt a felbujtó, — morogja a férfi.

— Hát mondom én, hogy ője vízbe Watsont?

— Nem, de örökösén célozgatott arra, milyen jó volna, ha a nagybátyám, hirtelen meghalna. Attól félt, hogy a jó öreg, még ötven vagy száz évig is el-

éphet. Még célzott valami kékróka bundára, amit én kis keresetből sohasem tudnék megvásárolni. Ez a kékróka okozta tulajdonképpen Watson korai halálát. Maga ojtogatta belém a gyilkosság gondolatát. S most visszahoz ide erre a vad és kegyetlen vidékre, hogy a mult em léteitől sohase tudjak szabadulni.

— Látom, hogy egészen jól érzi magát, — vág vissza csipősen az asszony.

— Ugyan!

— Azt is tudom, hogy tegnap a vacsoránál mennyire megbámulta azt a vékony kis nádszál kisasszonyt.

— Kicsodát —
— Minek teteti magát. Hát Ellen kisasszonyt. A kis bécsi táncosnót. Mindent tudok.

A nő szemében fakó tüzek gyulnak ki, mint tavak alatt a fakadó naftaforrások mérgező gáza. Görcsös, fuldokló sírásba tört ki.

— Én csak addig voltam jó magának, míg szegény volt. Mióta az örökségéhez jutott, idegen nőkre veti ki a hálóját. Én csak egy báb vagyok a maga szemében. Megunt rongy, amit félre lehet dobn.

Csukló hangon rebeg.

— Mindent látok! A szemem nyitva!

— Iván fölugrik. Dühösen csapja föl a kalapját.

— Megöl tébolyult féltékeny ségével, — dörmögi. Elrohan hazulról. Legjobb ilyenkor a nőt ilyenkor magára hagyni. Hevesen becsapja maga mögött az

ajtót. Magára hagyja a sírdogáló asszonyt.

Egy pillanatra megáll a korcsma előtt. Szivarra gyujt a kegyetlen szélben. Iván tovább rohan. Lázás hevületében már látja, hogy Ilona összegyűjti magaköré a szálloda népét, s tajtékkozva és siránkozva, féltékenységtől örülésig fölhevülve, elmondja nekik Watson vízbefulladásának történetét.

— Ha nem ma. Akkor máskor. Előbb utóbb ugyanis megteszi.

Megáll. Meggigazítja a gallérját. Nyakát szorongatja a magas és gallér. Mintha torkán érezné a hóhér kötelét.

— Nem lesz nyugtom, amíg Ilona él, — morogja eszelősen.

De nagyon szereti a nőt. Ő nem tudna ártalmára lenni. Ha Ilona nem volna, kivert vad módjára bolyongana maga is a világban. Nyugta többé nem maradna a földön.

— Legjobb lesz, ha egyedül elmegyek! — morogja a férfi eszelős lázban.

Csónakba ül. Fáradtan nyul az evezőlápat után. Kialvadtszívarját még próbálja meggyújtani félkézzel. Az evező szaporán dolgozik. A táncoló lélekvesztő hátán Iván megindul kőld és kéklő nyugat felé, honnan sziklaóriások merednek feléje. Sohasem tért többé vissza!